

Pokud byste jeli po nejvytíženější dopravní tepně Česka z Prahy do Brna před dvaceti lety a měli čas sledovat ubíhající krajinu, naskytl by se vám odlišný obrázek. V čem by podle vás byl největší rozdíl?

Úkol na úvod: Které tři změny v krajinném pokryvu jsou v poslední době podle vás nejčastější?

- Přeměna orné půdy na travní porosty
- Přeměna zemědělské půdy na lesy
- Výstavba nových liniových staveb
- Zábor zemědělské půdy ve prospěch výstavby
- Kácení lesů jako důsledek kůrovcové kalamity
- Rozšiřování vodních ploch
- Kácení liniové výsadby (stromořadí)
- Přeměna brownfieldů na novou výstavbu
- Jiné:

Okolí dálnice D1 je do velké míry symbolem toho, jakým způsobem se česká krajina v posledních 10 až 20 letech mění. Na serveru mapy.cz porovnejte současné letecké snímky se snímky z roku 2003 nebo 2012. Které změny v krajinném pokryvu jsou nejpatrnější?

My se budeme zabývat především dvěma z nich:

- odlesněním v důsledku kůrovcové kalamity
- zábořem zemědělské půdy ve prospěch výstavby

Zvolte si pro oba krajinné fenomény barvu a příslušnou barvou je zvýrazněte. Níže je seznam příčin a důsledků jak kůrovcové kalamity, tak záboru půdy pro výstavbu. Váš úkol je rozlišit je písmeny „P“ (příčina) a „D“ (důsledek) vždy v příslušné barvě podle toho, čeho jsou příčinou/důsledkem. Pokud si nejste jistí/é, k jakému fenoménu danou příčinu či důsledek přiřadit, můžete prozatím použít neutrální barvu.

- potenciál změnit zásadním způsobem nevhodné lesnické postupy, jež k současnému stavu vedly
- větší kupní síla obyvatelstva
- extrémně suché a teplé počasí
- relativně nízké poplatky za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu
- tlak na ekonomickou efektivitu (co nejnižší vstupy a co nejvyšší výnosy)
- degradace lesních půd na plochách obnažených holosečí
- konzumní způsob života společnosti
- při započítání potenciálních rizik souvisejících se změnou klimatu a těžko předvídatelným vývojem škůdců přestává být smrk považován za výrazně výnosnější dřevinu než např. buk, nebo dub
- lesy podobající se plantážím se stromy jednoho druhu stejného věku
- nízká stabilita krajiny včetně nízké biodiverzity
- chybějící zákony, které by zvýhodňovaly investory preferující výstavbu na brownfieldech spíše než na „zelené louce“
- potenciálně příznivější druhová skladba lesů více odpovídající výškovým stupňům podle nadmořské výšky
- snížená schopnost krajiny zadržovat srážkovou vodu
- narušení estetické funkce krajiny
- výstavba komerčních areálů (skladů, logistických a nákupních center)
- nedostatek kvalifikované pracovní síly
- poptávka po pohodlném nakupování různých typů zboží s možností využití dalších služeb (např. restaurace)
- pasivita některých vlastníků lesů
- nedostatečná ochrana kvalitní zemědělské půdy ze strany státních institucí
- rozdrobenost vlastnictví lesů
- vysoké zastoupení smrku v monokulturních porostech nižších nadmořských výšek, kde je vyšší dopad sucha na vitalitu porostů
- tlak zákazníků na rychlost a efektivitu dodávek objednaného zboží

K diskuzi: Existují nějaké příčiny nebo důsledky, které mohou být zodpovědné za obě krajinné změny, kůrovcovou kalamitu i zábor půdy? Jak mohou tyto fenomény souviset? Jakým způsobem do příčin těchto změn v krajině promlouváme my, jako spotřebitelé?